13/05/2022

Προκόπης Παυλόπουλος: Τιμώντας τη Μνήμη του Βάσου Λυσσαρίδη

/ Γνώμες

Προκόπης Παυλόπουλος: Τιμώντας την Μνήμη του Βάσου Λυσσαρίδη οφείλουμε, μέσα στην δεινή συγκυρία της βάρβαρης ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, να υπενθυμίζουμε, urbi et orbi, και την εξίσου βάρβαρη τουρκική κατοχή μέρους της Μαρτυρικής Κύπρου επί 50, σχεδόν, χρόνια.

Λευκωσία, 13.5.2022

Στην ομιλία του, κατά την εκδήλωση απότισης φόρου τιμής στην Μνήμη του Βάσου Λυσσαρίδη, ο τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας και Επίτιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Προκόπιος Παυλόπουλος επισήμανε, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

«Με αισθήματα εξαιρετικής τιμής και βαθιάς συγκίνησης αποτίω μαζί σας εδώ, στην Μαρτυρική Κύπρο -στο αναπόσπαστο απαστράπτον κομμάτι του Ελληνισμού ανά τους αιώνες- τον οφειλόμενο φόρο τιμής στην Μνήμη του Βάσου Λυσσαρίδη. Πριν από ένα, περίπου, χρόνο, την 26 Απριλίου 2021 ο Βάσος Λυσσαρίδης άφησε τα

εγκόσμια για να πάρει τον δρόμο της αιωνιότητας που δικαιωματικώς του ανήκει. Όμως όλοι εμείς τον νοιώθουμε πάντα παρόντα, να μας στέλνει με στεντόρεια φωνή το μήνυμα του Τεύκρου, από την «Ελένη» του Ευριπίδη -αλλά και την «Ελένη» του Γιώργου Σεφέρη- που συμπυκνώνει ο στίχος: «...Ἐς γῆν ἐναλίαν Κύπρον, οὗ μ' ἐθέσπισεν οἰκεῖν Ἀπόλλων, ὄνομα νησιωτικόν Σαλαμῖνα θέμενον τῆς ἐκεῖ χάριν πάτρας». Γιατί ο Βάσος Λυσσαρίδης απέδειξε, έργω και λόγω, σε όλη την πολυκύμαντη ζωή του, ότι υπήρξε γνήσιος απόγονος του Τεύκρου: Ένας αυθεντικός Έλληνας που τάχθηκε να φυλάσσει, δίχως να υπολογίζει θυσίες και κόστος, τις Θερμοπύλες του Ελληνισμού στην Κύπρο όπου, και πάλι κατά τον Γιώργο Σεφέρη, «το θαύμα λειτουργεί ακόμη».

Ι. Θα ήταν, κατά πάντα, μάταιο να διεξέλθω αναλυτικώς τον βίο και την ανεκτίμητη προσφορά του Βάσου Λυσσαρίδη για την Κύπρο και τον Ελληνισμό εν γένει. Αρκεί, νομίζω, η λακωνική -καθώς ήταν και η ζωή του- επισήμανση ότι ο Βάσος Λυσσαρίδης ήταν ένας κορυφαίος πνευματικός άνθρωπος, ο οποίος εντάχθηκε στην πολιτική για να υπηρετήσει, ως «ιδαλγός» της Ελευθερίας και της Δημοκρατίας, την ιδιαίτερη Πατρίδα του Κύπρο και μαζί να υπερασπισθεί τις ακατάλυτες αρχές και αξίες του Έθνους των Ελλήνων, όπως διαμορφώθηκαν σε μια πορεία που υπερβαίνει τις τρεις χιλιετίες.

Α. Τα όσα τόνισα ως τώρα αποτυπώνονται, με ιδανικό τρόπο, στην υπέροχη ποιητική του δημιουργία, την οποία, δυστυχώς, δεν γνωρίζουμε στο σύνολό της. Δανείζομαι μόνο τους ακόλουθους στίχους του Βάσου Λυσσαρίδη, που τον εκπροσωπούν επαξίως και εν συνόλω:
«Μαζί σας θ' αγωνίζομαι
ζωντανός ή νεκρός
ωσότου λεύτεροι
πορευτούμε στον
λεύτερο Πενταδάκτυλο.
Ως τότε μη με
αναζητήσετε στους
απόντες.
Οι αγώνες δεν
τελειώνουν με τον
θάνατο
αλλά με τη δικαίωση.»

Β. Γεννημένος στα Πάνω Λεύκαρα, την 13η Μαΐου 1920, σπούδασε ιατρική στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και άσκησε το ιατρικό λειτούργημα, ως χρέος και προσφορά προς τον Συνάνθρωπο, ουσιαστικώς ως το

τέλος της ζωής του. Πάνω απ’ όλα όμως για τον Βάσο Λυσσαρίδη ήταν ο αγώνας για την Κύπρο, αγώνας ασυμβίβαστος υπό όρους αρραγούς ενότητας.

1. Φοιτητής ακόμη διετέλεσε Πρόεδρος της «Πανσπουδαστικής Επιτροπής Κυπριακού Αγώνα», η οποία διοργάνωνε μαζικές εκδηλώσεις για την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Συμμετέσχε στον Αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-1959, αφού προηγουμένως έπεισε τον Γεώργιο Γρίβα να δημιουργήσει, μέσα στους κόλπους της, την «Οργάνωση Αριστερών Πατριωτών», προκειμένου να προσελκύσει στελέχη της Κυπριακής Αριστεράς. Πόσο λίγο γνώριζε τότε το Πατριωτικό Ήθος του Βάσου Λυσσαρίδη και την προσήλωσή του στην ενότητα για την ευόδωση, με κάθε μέσο, του Απελευθερωτικού Αγώνα υπέρ της Κύπρου το ΑΚΕΛ -του οποίου ήταν μέλος- όταν τον κατηγόρησε και τον διέγραψε ως, δήθεν, «ηγέτη της φραξιονιστικής σπείρας»!

2. Συνδέθηκε στενά με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, του οποίου υπήρξε επί χρόνια προσωπικός γιατρός. Ας σημειωθεί ότι ο Βάσος Λυσσαρίδης δημιούργησε, με την επίνευση του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, δική του ένοπλη ομάδα το 1960, τους «Κοκκινοσκούφηδες», οι οποίοι εκπαιδεύθηκαν από Ελλαδίτες αξιωματικούς στην ευρύτερη περιοχή της Μονής Μαχαιρά. Οι «Κοκκινοσκούφηδες» έδρασαν ιδίως μεταξύ 1963-1964 και 1971-1974, κατά το τελευταίο δε αυτό χρονικό διάστημα υπήρξαν και υπερασπιστές του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου εναντίον της ΕΟΚΑ

Β΄. Μετά την εκδήλωση του προδοτικού πραξικοπήματος της 15ης Ιουλίου 1974, οι ομάδες του Βάσου Λυσσαρίδη αποτέλεσαν σημαντική εστία αντίστασης, μαζί με την Προεδρική Φρουρά και το Εφεδρικό Σώμα, πληρώνοντας τον αγώνα τους με το αίμα τους.

3. Εκλεγόταν συνεχώς, μεταξύ 1960-2006, Βουλευτής Λευκωσίας. Το 1969 ίδρυσε την «Ενιαία Δημοκρατική Ένωση Κύπρου» (ΕΔΕΚ) και έμεινε Πρόεδρός της ως το 2001, όταν και τον διαδέχθηκε ο άξιος συνεχιστής του Γιαννάκης Ομήρου. Διετέλεσε 60ός Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων μεταξύ 1985-1991. Και όταν ακόμη αποχώρησε από την ενεργό πολιτική ουδέποτε έπαυσε να συμμετέχει, ψυχή τε και σώματι, στα πολιτικά δρώμενα της Κύπρου, με μόνο στόχο και όραμα την απελευθέρωσή της από την βάρβαρη τουρκική κατοχή και, συνακόλουθα, την πλήρη αποκατάσταση της Κυριαρχίας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ευχαριστώ την Θεία Πρόνοια γιατί με αξίωσε να γνωρίσω τον Βάσο Λυσσαρίδη, έστω και αν οι συναντήσεις μας υπήρξαν λιγοστές, με τελευταία εκείνη στην Λευκωσία στις αρχές της θητείας μου ως Προέδρου της Δημοκρατίας. Και σήμερα του επαναλαμβάνω, ως ταπεινό «αντίδωρο» για τους μεγάλους αγώνες του, την δέσμευσή μας ότι για τον Ελληνισμό η Εθνεγερσία του 1821, διακόσια χρόνια μετά, συνεχίζεται και θα συνεχίζεται έως ότου αποχωρήσει από την Κύπρο και ο

τελευταίος τούρκος εισβολέας, και ο τελευταίος τούρκος έποικος.

ΙΙ. Επισήμανα προηγουμένως ότι ο Βάσος Λυσσαρίδης υπήρξε «ιδαλγός» της Ελευθερίας και της Δημοκρατίας και κατά τούτο μας αφήνει την Ιερή Παρακαταθήκη του αυθεντικού Έλληνα. Γι' αυτό ας μου επιτραπεί να κάνω, τιμώντας και με αυτό τον τρόπο την Μνήμη του, την ακόλουθη εκ βαθέων εξομολόγηση:

Α. Η ιστορική διαδρομή του Έθνους των Ελλήνων, αφότου αυτό διαμορφώθηκε εδώ και 3.000 χρόνια -στην βάση της θεμελιώδους σχέσης του με την Ελληνική Γλώσσα, κατά τον Θουκυδίδη- δείχνει, με αμάχητα τεκμήρια, ότι η σχέση των Ελλήνων με την Ελευθερία είναι, κυριολεκτικώς, βιωματική. Ειδικότερα, αρχής γενομένης κατ' εξοχήν από τους Μηδικούς Πολέμους -από τον Μαραθώνα, τις Θερμοπύλες και την Σαλαμίνα- οι Έλληνες ουδέποτε ανέχθηκαν να ζήσουν υπό καθεστώς κατάκτησης και δουλείας. Και όταν ακόμη η Ελλάδα κατακτήθηκε, όπως κατά την περίοδο του οθωμανικού ζυγού από το 1453 ως το 1821, οι Έλληνες πάντα αγωνίζονταν για την αποτίναξη της ξένης κατοχής και ουδέποτε συμβιβάσθηκαν, έστω και καθ' υποφοράν, με την κατακτητική καταπίεση ή και βαρβαρότητα. Κατά γενική, λοιπόν, αναγνώριση παγκοσμίως, οι Έλληνες υπήρξαν, είναι και θα παραμείνουν Έθνος και Λαός της Ελευθερίας.

Β. Υπ' αυτό το πρίσμα, η σχέση των Ελλήνων με την Ελευθερία είναι, κατά τα προμνημονευόμενα, βιωματική. Με την έννοια ότι οι Έλληνες μόνον ελεύθεροι -και, άρα, μέσα σε καθεστώς αντίστοιχης δημοκρατικής διακυβέρνησης και ανάλογης συμμετοχής «στα κοινά», δια της ακώλυτης άσκησης των κατάλληλων πολιτικών δικαιωμάτων- μπορούν να υπερασπισθούν την αξία τους και ν' αναπτύξουν ελεύθερα την προσωπικότητά τους. Πολλώ μάλλον, όταν στην σύγχρονη εποχή έχουν την «πικρή» εμπειρία των, έστω και «παρενθετικών», δικτατορικών περιόδων, οι οποίες στοίχισαν ακόμη και τμήματα του Εθνικού μας Κορμού. Έτσι εξηγείται και το γεγονός ότι στους Έλληνες η πιο «οικεία» μορφή οργάνωσης και εφαρμογής των θεσμών της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας είναι η Κοινοβουλευτική, ως προς τον πυρήνα της, Δημοκρατία.

ΙΙΙ. Η Μνήμη και οι Αγώνες του Βάσου Λυσσαρίδη μας υποχρεώνουν σήμερα να συστρατευθούμε όλοι, Κύπριοι και Ελλαδίτες, για ν' αγωνισθούμε με την σειρά μας, ομονοούντες και ανυποχώρητοι, ως την τελική δικαίωση και την επίτευξη βιώσιμης λύσης του Κυπριακού Ζητήματος, με πλήρη εφαρμογή του Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Δικαίου. Και η λύση αυτή νοείται μόνον υπό τις ακόλουθες επτά, κατ' ελάχιστο, προϋποθέσεις:

Α. Πρώτον, η Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να έχει την πολιτειακή μορφή

Ομοσπονδιακού Κράτους, κατά τα Διεθνή και κυρίως κατά τα Ευρωπαϊκά αντίστοιχα πρότυπα. Ουδεμία μορφή συνομοσπονδίας, ευθεία ή συγκεκαλυμμένη, είναι ανεκτή. Και τούτο πρωτίστως διότι πέραν του ότι μια τέτοια «λύση» είναι, εξ ορισμού, «θνησιγενής» και εξυπηρετεί μόνο τις βλέψεις και τα συμφέροντα της Τουρκίας με το να οδηγεί σε αποσύνθεση την Κυπριακή Δημοκρατία, έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τον «πυρήνα» του Πρωτογενούς Ευρωπαϊκού Δικαίου, κυρίως δε με τις διατάξεις της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως προς την πολιτειακή μορφή και την κυριαρχία των Κρατών-Μελών της. Πραγματικά, αποτελεί κοινό νομικό και πολιτικό «τόπο» ότι συνομοσπονδιακό κράτος δεν μπορεί να είναι Κράτος-Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δοθέντος ότι δεν δύναται, εκ φύσεως, ν' ανταποκριθεί, μεταξύ άλλων, και στις απαιτήσεις ουσιαστικής τήρησης του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου.

Β. Δεύτερον, η Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να στηρίζεται, καθ' ολοκληρία, στις θεμελιώδεις αρχές της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας, ως θεσμικής εγγύησης της Ελευθερίας in globo, άρα ως θεσμικής εγγύησης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, όχι μόνο κατά το Εθνικό αλλά και κατά το Διεθνές και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

Γ. Τρίτον, η Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να έχει, ως μέλος της Διεθνούς Κοινότητας και της Ευρωπαϊκή Ένωσης, μια Νομική Προσωπικότητα.

Δ. Τέταρτον, στην Κυπριακή Δημοκρατία νοείται μία και μόνον Ιθαγένεια.

Ε. Πέμπτον, η Κυριαρχία της Κυπριακής Δημοκρατίας πρέπει να είναι πλήρης, μ' εξίσου πλήρη σεβασμό όλων, ανεξαιρέτως, των διατάξεων του Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Δικαίου. Τούτο σημαίνει πληρότητα και της stricto sensu Κυριαρχίας της -π.χ. σε ό,τι αφορά την εδαφική της ακεραιότητα, τα σύνορά της, την αιγιαλίτιδα ζώνη της κ.λπ.- και της lato sensu Κυριαρχίας της, άρα την πλήρη άσκηση όλων, δίχως οιαδήποτε διάκριση, των Κυριαρχικών της Δικαιωμάτων, μ' επίκεντρο τα Δικαιώματά της επί του συνόλου των Θαλάσσιων Ζωνών της κατά το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας (Σύμβαση του Montego Bay του 1982), π.χ. επί της Υφαλοκρηπίδας της και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της. Ουδεμία δε επιρροή ασκεί επ' αυτού το ότι η Τουρκία δεν έχει προσχωρήσει στην ως άνω Διεθνή Σύμβαση, αφού αυτή, κατά την νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, παράγει διεθνώς παραδεδεγμένους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, οι οποίοι ισχύουν erga omnes.

ΣΤ. Έκτον -και κατά συνέπεια- επί της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν είναι επιτρεπτό να παραμένουν, κατ' ουδένα τρόπο, στρατεύματα κατοχής ούτε να ισχύουν, επίσης κατ' ουδένα τρόπο, εγγυήσεις τρίτων. Και στις «εγγυήσεις» αυτές

περιλαμβάνονται ενδεχόμενες «εγγυήσεις» και της Μεγάλης Βρετανίας, ιδίως αφότου συντελέσθηκε το Brexit.

Ζ. Και, έβδομον, τα προαναφερόμενα συνεπάγονται ότι από την Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει ν' αποχωρήσουν, χωρίς προϋποθέσεις, οι «έποικοι», τους οποίους εγκατέστησε παρανόμως, σύμφωνα μάλιστα και με την νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η Τουρκία και να επανέλθουν οι αποχωρήσαντες από τις εστίες τους, λόγω της τουρκικής εισβολής, πρόσφυγες, ανακτώντας πλήρως όλα τα κατά την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου Δικαιώματά τους.

Επίλογος

Η δεινή διεθνής συγκυρία του βάρβαρου πολέμου εις βάρος του Λαού της Ουκρανίας μου επιβάλλει να ολοκληρώσω αυτή την οιονεί «επιμνημόσυνη δέηση» υπέρ της Ελληνικής ψυχής του Βάσου Λυσσαρίδη με τις εξής ακροτελεύτιες σκέψεις που συνιστούν, ταυτοχρόνως, και Εθνικές μας δεσμεύσεις: Ελλάδα και Κύπρος –σε πλήρη αντίθεση προς την Τουρκία– συμπαραστάθηκαν, συμπαρίστανται και θα συνεχίσουν να συμπαρίστανται, ειλικρινώς και ποικιλοτρόπως ιδίως στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον δοκιμαζόμενο Λαό της Ουκρανίας. Αμέσως όμως μόλις τελειώσει ο αδιανόητος αυτός πόλεμος και ο υπαίτιος εισβολέας πληρώσει το βαρύ τίμημα του εγκλήματός του, πρέπει να συναγάγουμε, τόσο σ' επίπεδο Διεθνούς Κοινότητας όσο και σ' επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, τ' αναγκαία διδακτικά συμπεράσματα και για τα αίτιά του και για τις επιπτώσεις του. Υπ' αυτό το πνεύμα και ως συνεπείς υπέρμαχοι της Διεθνούς και της Ευρωπαϊκής Νομιμότητας, Ελλάδα και Κύπρος –κατ' ουσία δε ο Ελληνισμός, στο σύνολό του– πρέπει να καταδείξουν στην Διεθνή Κοινότητα, και πρωτίστως στις ΗΠΑ, στο ΝΑΤΟ και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πόσο μεγάλες είναι οι ευθύνες τους διότι ανέχθηκαν και ανέχονται, για τόσες δεκαετίες, τις επιπτώσεις και τα τετελεσμένα της βάρβαρης τουρκικής εισβολής και κατοχής στην Μαρτυρική Κύπρο. Της πρώτης τέτοιας ωμής καταπάτησης της Εδαφικής Ακεραιότητας και της Κυριαρχίας Κράτους-Μέλους της Διεθνούς Κοινότητας μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Μιας εισβολής που στοίχισε την ζωή δεκάδων χιλιάδων αθώων θυμάτων, πολλών από τα οποία η τύχη αγνοείται ακόμη και σήμερα. Ελλάδα και Κύπρος, λοιπόν, πρέπει να θέσουν την Διεθνή Κοινότητα, κυρίως δε το ΝΑΤΟ και την Ευρωπαϊκή Ένωση, προ των ευθυνών τους επισημαίνοντας, χωρίς περιστροφές, υποχωρήσεις και υπαναχωρήσεις, πως όπως όλοι στεκόμαστε σήμερα στο πλευρό της Ουκρανίας, καταδικάζοντας απερίφραστα το πολεμικό έγκλημα της Ρωσίας, στην ίδια γραμμή υπεράσπισης της Διεθνούς και της Ευρωπαϊκής Νομιμότητας πρέπει να καταδικασθεί -με χρησιμοποίηση του veto αν χρειασθεί σε μελλοντικές αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ- απεριφράστως και

εμπράκτως και η συνεχιζόμενη εγκληματική τακτική της Τουρκίας εις βάρος της Μαρτυρικής Κύπρου. Διότι η επιλεκτική εφαρμογή της Διεθνούς και της Ευρωπαϊκής Νομιμότητας οδηγεί, μοιραίως, στην ουσιαστική αναίρεσή τους.

Αιωνία η Μνήμη του Βάσου Λυσσαρίδη.»